

Test

Slovenský jazyk a literatúra

Forma A

© Štátny pedagogický ústav, Bratislava

NUPSESO[®]
a.s.

01. Slovenčina patrí do skupiny jazykov:

- A. východoslovanských,
- B. západoslovanských,
- C. južnoslovanských,
- D. severoslovanských.

02. V ktorej z nasledujúcich možností je použitý frazeologizmus?

- A. Išla vyvolať negatívy do tmavej komory.
- B. Prisnil sa jej zlý sen o starom priateľovi.
- C. Nedokázal udržať jazyk za zubami.
- D. Chceli sme oceniť všetkých zúčastnených.

03. V ktorej z uvedených možností sa nachádza slovo, ktoré do daného synonymického radu nepatrí?

- A. smutný, zarmútený, zronený
- B. bežať, utekať, trieliť
- C. obozretný, opatrný, pozorný
- D. horekovať, nadávať, nariekať

04. V ktorej z uvedených možností je význam cudzieho slova vysvetlený správne?

- A. korupcia = vydieranie
- B. averzia = odpor
- C. disproporcja = rozmer
- D. terapia = choroba

05. Dvojica pojmov *murár* → *dom* je v rovnakom logickom vzťahu ako dvojica pojmov:

- A. maliar → štetec,
- B. pekár → chlieb,
- C. učiteľ → škola,
- D. herec → divadlo.

06. Ústna alebo písomná výmena informácií medzi dvoma partnermi, t.j. medzi hovoriacim a adresátom, sa nazýva:

- A. komunikácia,
- B. artikulácia,
- C. ilustrácia,
- D. transformácia.

07.

V ktorej z nasledujúcich možností je nesprávne zapísaná výslovnosť?

- A. s vami [svami]
- B. včera [fčera]
- C. ku mne [gumne]
- D. so sestrou [zosestrou]

08.

V ktorej z uvedených možností majú všetky podstatné mená rovnaký skloňovací vzor?

- A. Môj kamarát Jožo sa stretol so svetoznáмым hokejistom.
- B. Náš učiteľ zemepisu nás učí aj telocvik.
- C. Okolo pomníka Antona Bernoláka vysadili tulipány.
- D. Tvoj priateľ je spolužiakom môjho brata.

09.

Nikdy by som tomu neverila. Slovesu v uvedenej vete zodpovedajú tieto gramatické kategórie:

- A. 1. osoba, jednotné číslo, podmieňovací spôsob, prítomný čas,
- B. 1. osoba, jednotné číslo, oznamovací spôsob, prítomný čas,
- C. 1. osoba, jednotné číslo, podmieňovací spôsob, minulý čas,
- D. 3. osoba, jednotné číslo, podmieňovací spôsob, prítomný čas.

10.

Ktorá z uvedených viet je dvojčlenná neúplná?

- A. V žalúdku ma čosi tlačí.
- B. Mača spokojne priadlo.
- C. Vtedy ho zbadala.
- D. V zime často sneží.

11.

V ktorej z uvedených viet nie je rozvitý nezhodný prívlastok?

- A. Naše trojtýždňové liečenie v kúpeľoch bolo veľmi úspešné.
- B. Môj starší brat kúpil mame kyticu červených ruží.
- C. Získal som vzácny album futbalových hviezd.
- D. Prechádzka jarnou prírodou je veľmi osviežujúca.

12.

Epický útvar, v ktorom sa odrážajú predstavy ľudí v dávnoveku o pôvode sveta a života na zemi, prírodných úkazoch, hrdinoch a bohoch, sa nazýva:

- A. báj,
- B. poviedka,
- C. povesť,
- D. bájka.

13. Pre ľudové rozprávky je typické stupňovanie deja. Ak sa pri opakovaní deja zvyšuje výkon, hovoríme o:

- A. variácii,
- B. gradácii,
- C. alegórii,
- D. zvukomaľbe.

14. V ktorej z možností sú všetky slová napísané správne?

- A. komárňanský, pamiatkar, súdnictvo, europuský
- B. komárňanský, pamiatkar, súdnictvo, europsky
- C. komárnianský, pamiatkár, súdnictvo, európsky
- D. komárňanský, pamiatkar, súdnictvo, európsky

15. V ktorej z možností sú uvedené chýbajúce písmená v správnom poradí?

-lovenský, -lovan, -lovák, -lovenská -epublika, -lovanský, -lováci

- A. s, S, S, S, r, s, S
- B. s, s, S, S, R, s, S
- C. s, S, S, S, R, s, S
- D. s, s, S, S, r, s, s

16. V ktorom z uvedených slovných spojení je gramatická alebo štylistická chyba?

- A. Boli by ste taká dobrá...
- B. Bola by ste taká dobrá...
- C. Boli by ste takí dobrí...
- D. Boli by ste taký dobrý...

17. V ktorej z možností sú chýbajúce písmená uvedené v správnom poradí?

V-z-vame všetk-ch darcov krv-, ab- sa dostav-l- k odberu.

- A. y, ý, í, i, i, y, i
- B. i, ý, ý, y, y, i, i
- C. y, í, ý, i, i, y, y
- D. y, ý, ý, i, y, i, i

18. Ktorá z uvedených viet je bez gramatickej alebo štylistickej chyby?

- A. Z našej Soni bude dobrá žiačka.
- B. Písal s perom.
- C. Prišiel som po triednu knihu.
- D. Pochopil som tomu vysvetleniu.

Ukážka 1

Milan Rúfus zo zbierky *Nové modlitbičky*

*Tomu, kto čisté srdce nosí,
k radosti veľa netreba.
Ten ľahko vzlietne
z rannej rosy
na chromých krídlach
do neba.*

*Detičky Božie.
Hviezdy bludné.
Ľalie tiahnu za nimi.
A Boh to vie.
a nezabudne.*

Nezabudneme ani my.

19. Ako sa nazýva umelecký jazykový prostriedok *kto čisté srdce nosí* z ukážky 1?

- A. personifikácia
- B. prirovnanie
- C. metafora
- D. protiklad

20. Do akého literárneho druhu zaradujeme ukážku 1?

- A. lyrika
- B. epika
- C. dráma
- D. próza

21. Koľko zámen a prídavných mien sa nachádza v prvej strofe ukážky 1?

- A. 4 zámená a 3 prídavné mená
- B. 3 zámená a 4 prídavné mená
- C. 3 zámená a 3 prídavné mená
- D. 5 zámen a 2 prídavné mená

22. Ktorý z uvedených názvov najlepšie vystihuje obsah básne v ukážke 1?

- A. Modlitbička za neposlušné deti
- B. Modlitbička za zatúlané deti
- C. Modlitbička za postihnuté deti
- D. Modlitbička za hladné deti

Ukážka 2

J. R. R. Tolkien: *Hobbit* (upravené)

Kto sú vlastne hobbiti?

Sú to drobní ľudkovia, človeku siahajú po pás a sú menší ako bradatí trpaslíci. Hobbiti nenosia siahodlhé brady. V čarovaní sa takmer nevyznajú, ak nerátame všedné figle, ktoré im pomáhajú tíško a rýchlo zmiznúť, keď sa medzi nich zatárajú veľkí hlúpi ľudia ako my a dupocú ani slony, takže hobbiti ich počujú na veľkú diaľku. Často mávajú guľaté brušká. (Ak je to len trochu možné, obedujú dva razy denne.)

Obliekajú sa krikľavo. Topánky nenosia, lebo chodidlá majú od prírody tvrdé a porastené hrubými, hrejivými hnedými chlpmi. Majú dlhé, vrtké hnedé prsty, dobromyseľné tváre a smejú sa hlbokým šťavnatým smiechom.

23. Aký slohový postup prevláda v ukážke 2?

- A. opisný
- B. informačný
- C. rozprávací
- D. výkladový

24. V ktorej z uvedených možností je správne určená posledná veta ukážky 2?

- A. zložené súvetie
- B. jednoduché súvetie priradovacie
- C. jednoduché súvetie podradovacie
- D. jednoduchá veta rozvitá s viacnásobným vetným členom

25. Ktoré z uvedených tvrdení nevystihuje hobbitov z ukážky 2?

- A. Hobbiti využívajú rôzne figle.
- B. Hobbiti sú trpaslíci.
- C. Hobitti chodia bosí.
- D. Hobbiti radi jedia.

26. Akým slovtvorným postupom vznikli slová *siahodlhé* a *dobromyseľné* z ukážky 2?

- A. odvodzovaním
- B. spájaním
- C. skladaním
- D. skracovaním

Ukážka 3

Milan Lasica - Július Satinský: Márna lásky snaha
(veľmi voľne podľa W. Shakespeara - upravené)

Nathaniel: *Už roky ma trápi nepresnosť, s akou v našom jazyku označujeme jednotlivé živočíšne druhy. Napr. v slove mucha nie je nič bzučivého, nič hmýrivého. To slovo - mucha - nevyjadruje podstatu tej beštie.*

Holofernes: *Otče, vy máte dáky nový výraz?*

Nathaniel: *Nuž, je to iba skromný návrh, myšlienka vznikla po večeroch pri nekonečných súbojoch s týmto dotieravým hmyzom.*

Holofernes: *Načo toľká skromnosť? Sme predsa vedci, ergo kolegovia. Von s tým!*

Nathaniel: *Tak teda počúvajte. Ja osobne si myslím, že mucha by sa mala volať bzučiak alebo hádam celkom jednoducho - bžkrľa.*

Holofernes: *Vravíte bžžžžkrľa? Nie je to príliš dlhý názov pre takú krátku zver?*

Nathaniel: *Čakal som túto výhradu, majstre. Tento názov sa dá ľubovoľne skracovať, vždy podľa veľkosti tej ktorej muchy.*

27.

Do akého jazykového štýlu zaradíme slová *beštia* a *bzučiak* z ukážky 3?

- A. umeleckého
- B. publicistického
- C. náučného
- D. hovorového

28.

Ktoré z uvedených tvrdení nevyplýva z textu ukážky 3?

- A. Slovo mucha neobsahuje nič bzučivé či hmýrivé.
- B. Slovo mucha sa dá ľubovoľne skracovať, vždy podľa veľkosti tej ktorej muchy.
- C. Slovo mucha nevyjadruje podstatu tohto živočíšneho druhu.
- D. Slovo mucha by sa malo zameniť za slovo bzučiak alebo bžkrľa.

29.

Čakal som túto výhradu, majstre. V uvedenej vete je podmet:

- A. vyjadrený,
- B. rozvítý,
- C. viacnásobný,
- D. nevyjadrený.

30.

Ukážka 3 je založená na dialógu, ktorý je charakteristický pre:

- A. epiku,
- B. poéziu,
- C. lyriku,
- D. drámu.

Koniec testu.